

Aan de minister-president
Aan de minister van Financiën
Aan de minister van Buitenlandse Zaken

Datum: 29 augustus 2019
Telefoon: 0615 331 587
E-mail: verwegen@vsnu.nl

Ons kenmerk: VSNU 19/127 U
Uw kenmerk: -
Bijlage(n): -

Onderwerp: onderhandelingen MFK 2021-2027 Europese Unie / positie van onderzoek en innovatie

Geachte heer Rutte, geachte heer Hoekstra, geachte heer Blok,

De voltallige Kenniscoalitie¹ bepleit dat het kabinet vol inzet op het belang van Horizon Europe in de aanstaande gesprekken over het Meerjarig Financieel Kader van de Europese Unie voor de jaren 2021-2027 (MFK). Wij ondersteunen daarmee uw pleidooi voor een modern MFK met veel aandacht voor onderzoek en innovatie. Kennis is dé bepalende factor voor de strategische positionering van de EU en Nederland op zowel politiek als economisch gebied. Kennis is bovendien doorslaggevend voor ons vermogen om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan.

Als Kenniscoalitie doen we dit beroep op u namens de innovatieve ondernemers en talentvolle onderzoekers van Nederland.

Nederland heeft groot belang bij een sterk Europees Onderzoek en Innovatie programma

Nederland is een van de meest innovatieve landen van Europa volgens de meest recente Innovatie barometer.² Dat is maar goed ook, want in de komende jaren moeten we grote maatschappelijke uitdagingen het hoofd bieden op het gebied van energie, klimaat, water, voedsel, veiligheid, en de gezondheidszorg. Deze uitdagingen kan de Nederlandse kennissector niet alleen oplossen en maakt een intensievere samenwerking met andere Europese lidstaten noodzaak.

¹ De Kenniscoalitie vertegenwoordigt het bedrijfsleven en de kennisinstellingen van Nederland, aangesloten zijn: VNO-NCW, MKB-Nederland, de universiteiten (VSNU), hogescholen (VH), universitair medische centra (NFU), KNAW, NWO, en de instituten voor toegepast onderzoek (TO2).

² Nederland staat op de vierde plaats op het European innovation scoreboard. Onze drie sterkste scores krijgen we daarin voor ons aantrekkelijke onderzoekssysteem, het innovatie-vriendelijke ecosysteem, en de onderlinge verbondenheid van onze publieke en private R&D inspanningen.

Daarnaast verschuift de geopolitieke balans tussen Europa, de Verenigde Staten en Azië. Het is niet langer vanzelfsprekend dat wij in Europa de oplossingen bedenken die de volgende generatie nodig zal hebben. Dat is risicovol, omdat juist in Europa onderzoek en innovatie zijn ingebed in een democratische rechtsorde, en waarden als privacy, toegankelijkheid en integriteit zijn gewaarborgd.

Om zowel de geopolitieke invloed alsmede het concurrentievoordeel van Europa optimaal te houden is een grote eigen inzet op sleuteltechnologieën en maatschappelijke uitdagingen dus essentieel.

Europese samenwerking in onderzoek en innovatie is noodzakelijk voor onze kenniseconomie en onze positie in de wereld. De Europese fondsen voor samenwerking in onderzoek en innovatie stellen ons in staat om excellente onderzoeks- en innovatie-consortia samen te stellen, het benodigde onderzoek en de onderzoekinfrastructuur te financieren, en om duurzame impact te genereren door innovatieve bedrijven te verbinden met kennis.

Dit najaar spant u zich in voor een toekomstgericht en economisch sterk Europa

Dit najaar onderhandelt u in de Europese Raad en in de ECOFIN over het Meerjarig Financieel Kader van de Europese Unie voor de jaren 2021-2027. De Nederlandse inzet zal direct of indirect ook bepalend zijn voor de beschikbare middelen voor investeringen in het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie.

Wij steunen uw pleidooi voor een gemoderniseerde EU-begroting met een 'prominentere rol voor innovatie en onderzoek'³ en wel om de volgende redenen:

1. Investeren in onderzoek en innovatie is essentieel voor Europa

De wereld ondergaat *not an era of change, but a change of era*. De strategische autonomie van de EU in de wereld vraagt daarom ook dat de EU op het gebied van technologie onafhankelijker en innovatief is. Daartoe zijn op korte termijn grote inspanningen nodig. Dat kan alleen door het verder versterken van de intensieve onderlinge samenwerking op dit gebied.

2. Investeren in onderzoek en innovatie loont voor heel Nederland en Europa

Het staat vast dat investeringen in onderzoek en innovatie op termijn beter renderen dan alle andere Europese investeringen.⁴ Deze investeringen zorgen voor duurzame innovaties die het bedrijfsleven kan omzetten tot economische groei, die oplossingen bieden voor maatschappelijke uitdagingen en die meer werkgelegenheid genereren. Dat is van belang voor Europa en ook Nederland plukt daar de vruchten van

3. Nederland ontvangt anderhalf keer meer R&I gelden uit Brussel dan het bijdraagt

Nederlandse kennisinstellingen en (mkb-) bedrijven halen op basis van Europese competitie al jaren meer geld uit de Europese onderzoek en innovatie programma's dan Nederland betaalt. Uit het huidige programma, Horizon 2020, is € 44,1 miljard toegekend en Nederland ontving ruim € 3,33 miljard⁵, oftewel Nederland ontvangt 7,5% op een bijdrage van 5,2% aan het EU-budget. Dat is anderhalf maal de eigen bijdrage.

³ Zie: Kamerbrief met oordeel (appreciatie) kabinet over voorstel Meerjarig Financieel Kader EU 2021-2027

⁴ European Commission DG R&I: The economic rationale for public R&I funding and its impact

⁵ Daarvan gaat naar Nederlandse universiteiten en universitaire medische centra 1,65 miljard euro, naar Nederlandse bedrijven 825 miljoen euro, waarvan meer dan 522 miljoen naar het mkb, en naar de overige onderzoeksinstellingen 655 miljoen euro. De rest gaat naar overige organisaties.

4. Andere landen investeren meer, Europese middelen zijn dus hoognodig
Nederland hoort bij de wereldtop in alle onderzoeksgebieden en innovatie dankzij keuzes die Nederland in het verleden heeft gemaakt voor een excellent onderzoekstelsel. Ondanks goede inspanningen van de minister van OCW en de staatssecretaris van EZK blijven de Nederlandse investeringen achter bij die van onze buurlanden.⁶ Europese middelen zijn dus hard nodig om door middel van samenwerking deze kennis aan Nederland te binden en zo onze leidende positie en concurrentievoordeel te behouden.
5. Het Europese onderzoeks- en innovatie programma versterkt de hele kenniseconomie
De Europese programma's voor onderzoek en innovatie vormen een totaalpakket. De drie pijlers van het Horizon Europe programma zijn de basis voor excellent impactgedreven onderzoek en innovatie. Hiermee worden onze kennisinstellingen versterkt, krijgt het bedrijfsleven de beschikking over noodzakelijke nieuwe kennis en kan het mkb innovaties ontwikkelen die internationaal concurrerend zijn en grensoverschrijdende maatschappelijke uitdagingen beantwoorden.⁷ Daardoor versterkt Nederland zich in de breedte als R&I-land.
6. De EU begroting moet zich richten op de meest prioritaire terreinen waarop bovendien actie door de EU meerwaarde heeft
Europa kampt door de naderende Brexit en een euro-sceptische houding van enkele landen met toegenomen onzekerheid. Mede daardoor is de kans reëel dat een aantal lidstaten zal pleiten voor verhoging van budgetten op traditionele beleidsterreinen zoals het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het Meerjarig Financieel Kader moet er voor zorgen dat de Europa over de hele linie sterker wordt en de EU belangrijke transitieën kan verwezenlijken. Daar heeft de Nederlandse economie ook profijt van. Een modernisering van de begroting is daar wel voor vereist, met een sterkere nadruk op innovatie. Kortingen op het totale MFK zullen dan onevenredig sterke gevolgen hebben voor de uitgaven aan onderzoek en innovatie. Deze combinatie verzwakt onze geopolitieke positie en betekent minder geld terug naar Nederland.⁸

Wij vertrouwen erop dat u, bij de Nederlandse inzet voor de onderhandelingen, oog zult hebben voor het belang van investeringen in onderzoek en innovatie. Hierbij zijn, behalve het Nederlandse kennisveld, ook Nederland en Europa als geheel zeer gebaat.

Wij zijn uiteraard graag bereid deze oproep nader toe te lichten en we worden graag op de hoogte gehouden van de voortgang in de onderhandelingen.

⁶ Ten opzichte van het BBP geeft Nederland 1,991% aan R&D uit. Dit is weinig in vergelijking met onze buurlanden, die bovendien sindsdien allen fors meer zijn gaan investeren: Zweden 3,327%; Oostenrijk 3,157%; Duitsland 3,022%; België 2,595%; Frankrijk 2,189%; (cijfers OECD, 2017). Wij steunen daarom de uitstekende ambitie van de minister van OCW en de staatssecretaris van EZK voor een nationale doelstelling van 2,5%.

⁷ Als voorbeeld: Er ging ruim 163 miljoen naar Nederlands fundamenteel onderzoek in de ERC 2018, waaruit we na grote landen als het VK, Frankrijk en Duitsland de meeste toekenningen ontvingen per land. 75% van deze projecten resulteert in grote wetenschappelijke doorbraken. Dit doordat alleen de beste voorstellen in een pan Europese competitie gehonoreerd worden. Op Europese schaal investeren loont dus voor Nederland.

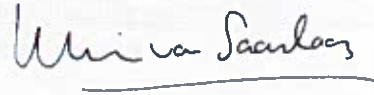
⁸ Een eventuele korting van € 20 miljard op de voorgestelde budgetten voor Horizon Europe zal leiden tot € 1,5 miljard euro minder Europese bestedingen voor onderzoek en innovatie in Nederland.

Namens de Nederlandse Kenniscoalitie,

Hoogachtend,

Pieter Duisenberg
Voorzitter VSNU

Wim van Saarloos
President KNAW

Stan Gielen
Voorzitter NWO

Willy Spaan
Voorzitter NFU

Hans de Boer
Voorzitter VNO-NCW

Jacco Vonhof
Voorzitter MKB-Nederland

Paul de Krom
Voorzitter TNO

Maurice Limmen
Voorzitter VH

In afschrift aan:

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

De Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de Europese Unie

